

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049Ert diarienummer
Fi2025/00457Finansdepartementet
fi.remissvar@regeringskansliet.se
fi.ofa.dof.remisser@regeringskansliet.se

Arbetsförmedlingens remissvar: AI-kommissionens Färdplan för Sverige (SOU 2025:12)

Arbetsförmedlingen lämnar följande synpunkter.

Sammanfattning

Generellt sett ser Arbetsförmedlingen positivt på utredningens inriktning och flera av förslagen har potential att skapa konkreta förbättringar för offentlig sektor. Förslagen spänner över stora områden och många av förslagen är av övergripande karaktär och behöver utredas vidare. Arbetsförmedlingen har fokuserat på de förslag som direkt berör myndigheten eller kan få konsekvenser för myndighetens förutsättningar för utvecklingen av AI.

Arbetsförmedlingen tillstyrker följande förslag:

- Utred OSL för ökad datadelning inom och mellan myndigheter.
- Modernisera registerförfattningar –ramlag för personuppgiftsbehandling.
- Se över GDPR.
- Digitaliseringsvänlighet och datakonsekvenser i regleringsförslag.
- God datahantering och dataplan för offentliga aktörer.
- Förtydliga krav för offentliga aktörers användning av molntjänster.
- Nationell samordnare för framtagande av stora språkmodeller.

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049

- AI-verkstad för offentlig sektor med AI-insatsstyrka och anslutningsstöd.
- IMY regulatorisk sandlåda och Diggs vägledning kring användningen av AI.
- Fler svenskar i AI-byrån.
- Mer proaktivt agerande i EU.

Arbetsförmedlingen avstyrker följande förslag:

- AI-kurser för alla arbetslösa.
- Prognoser för arbetsmarknad och utbildningsbehov på grund av AI.
- Uppmuntra offentliga aktörer att använda AI i sin verksamhet.

Arbetsförmedlingens synpunkter

Allmänna synpunkter

Arbetsförmedlingen delar AI-kommissionens bedömning att AI är en avgörande framtidsfråga för svensk konkurrenskraft och välfärd. Likaså delar myndigheten kommissionens bild att strategiska och genomgripande AI-satsningar är viktiga i den samhällsförändring som nuvarande teknikskifte väntas leda till. En bred satsning där öppenhet, samarbete inom EU och transparens prioriteras, bedöms vara centralt för att säkerställa både innovationskraft och legitimitet.

Generellt sett ser Arbetsförmedlingen positivt på utredningens inriktning och flera av förslagen har potential att skapa konkreta förbättringar i den offentliga sektorn. Flertalet av förslagen är emellertid av övergripande karaktär och behöver utredas vidare. Detta gör det svårt att bedöma förslagens konkreta genomförbarhet och effekt. Det är också svårt att avgöra om enskilda förslag är välavvägda. Enskilda förslag beskrivs som komplementära där konsekvenser främst beskrivs i relation till helheten. Även tonen i utredningen lutar generellt åt det visionära hållet.

Det är relativt enkelt att följa hur det är tänkt att förslagen ska leda till ökad utveckling och användning av AI. Det är betydligt svårare att se hur förslagen lever upp till direktivets ska-satser om att främja en etisk utveckling och användning av AI som främjar demokratin. Det är extra problematiskt eftersom utredningens många förslag i stor utsträckning saknar avvägningar av proportionalitet och hänsynstagande till kostnader för kända brister hos existerande AI.

En potentiell utmaning är samordningen och finansieringen av förslagen, då det krävs en långsiktighet i arbetet för att uppnå den nytta som

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049

förslagen avser. Utredningen refererar till studier som gör det trovärdigt att det finns betydande samhällsvinster, men samtidigt framhålls att det är oerhört komplext att beräkna dynamiska effekter. Förslagen förstås därmed som ofinansierade.

Utredningen betonar behoven av att agera snabbt, kraftfullt och med tydligare centralt ledarskap för att Sverige inte ska hamna efter. Arbetsförmedlingen vill dock lyfta att i regeringsuppdraget om en sammanhållen datainfrastruktur var framgångsfaktorer att konkreta leveranser kommer av gemensamma behov och med en förankring inom ordinarie egen förvaltning av data och digitala resurser.

Utred OSL för ökad datadelning inom och mellan myndigheter (sid 72)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att regeringen bör utreda möjligheten att ändra logiken för offentlighets och sekretesslagens (OSL) bestämmelser så att huvudregeln är att det inte råder sekretess till skydd för den enskilda mellan myndigheter och mellan självständiga verksamhetsgrenar inom en myndighet. Detta är något som myndigheten lyft i tidigare remissvar.¹

Det kan emellertid vara svårt att förena lämpliga proportionella avgränsningar, baserat på syfte, med den utveckling av AI som utredningen ser framför sig. I SOU 2024:63 Ökat informationsutbyte mellan myndigheter görs en omfattande bedömning av proportionaliteten. Avgränsningarna, i synnerhet relaterat till syftet med datadelningen, var avgörande för de förslag som lämnas där i. Detta torde också vara avgörande och av stor betydelse fortsättningsvis när sekretess och personlig integritet ställs mot ökat tryck för informationsdelning.

Modernisera registerförfattningar –ramlag för personuppgiftsbehandling (sid 73)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att fortsätta moderniseringen av registerförfattningar, samt att utreda om personuppgiftsbehandling skulle kunna regleras i en ramlag.

Föråldrade registerförfattningar kan begränsa myndigheters möjlighet att arbeta effektivt och ta vara på nya tekniska lösningar, men även begränsa lösningar på tillkommande uppgifter. Det är därför önskvärt att de moderniseras för att tillåta flexiblere användning av personuppgifter. Utgångspunkten för detta arbete bör alltid vara enkelhet och breda formuleringar i lagar och förordningar. En högre grad av precisering bör motiveras särskilt, i stället för tvärtom. Historiskt sett har utgångspunkten många gånger varit den omvända. Det vill säga en hög

¹ Arbetsförmedlingens remissvar: Delbetänkandet Ökat informationsutbyte mellan myndigheter – Behov och föreslagna förändringar (SOU 2024:63), Af-2024/0089 0934.

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049

detaljeringsgrad som successivt fått hanteras i takt med att problem i tillämpningen uppstått samt teknik och myndighetsuppdrag utvecklas. Det är dock viktigt att önskad nivå på skydd av den personliga integriteten behålls. Det kan därför även fortsättningsvis vara lämpligt att eventuella större förändringar i registerförfattningar beslutas av riksdagen och inte genom förordning som utredningen föreslår.

Att reglera myndigheters personuppgiftsbehandling i en ramlag i stället för separata registerförfattningar skulle ena en fragmenterad lagstiftning, ge myndigheter liknande förutsättningar, underlätta uppdatering av lagstiftningen, samt göra myndigheters personuppgiftsbehandling mer transparent för allmänheten. Det är dock troligt att proportionalitetsbedömningar faller olika ut beroende på myndigheters uppdrag och därmed även eventuella inskränkningar i skyddet för den personliga integriteten.

Se över GDPR (sid 74)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att föreslå regeringen att tillsätta en utredning med uppdrag att göra en översyn av implementeringen och tillämpningen av GDPR.

Det har gått några år sedan GDPR började tillämpas och Arbetsförmedlingen anser det vara lämpligt att utreda hur utfallet har blivit. Tillämpningen har bland annat inneburit en stor administrativ börda och begränsningar för hur personuppgifter får hanteras och användas. Det senare är emellertid ändamålet med regleringen. Frågan är dock, som utredningen ställer, om den svenska tillämpningen är mer restriktiv än i andra länder. Oavsett svaret på den frågan skulle det emellertid vara önskvärt att tillämpningen förenklas. Det är dock viktigt att bibehålla önskad nivå på skyddet av den personliga integriteten.,

Digitaliseringsvänlighet och datakonsekvenser i regleringsförslag (sid 74 och 75)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslagen om att förordningen (2024:183) om konsekvensutredningar ändras så att förslagets digitaliseringsvänlighet bedöms samt att konsekvensutredningar innehåller en datakonsekvensutredning.

Att nya regler går, när så är lämpligt, att kodifiera och digitalisera kan bidra till en effektivare offentlig förvaltning, minska den administrativa bördan för berörda, samt bidra till en högre regelefterlevnad i den mån digitaliseringen underlättar rapportering och kontroll.

Att i regleringsförslag utreda vilka data som finns tillgängliga eller som skulle behövas för att följa upp regleringen är en god förutsättning för att så kommer ske. I förlängningen kan detta leda till mer ändamålsenliga regler. Att även utreda de tekniska och juridiska möjligheterna att

tillgängliggöra aktuella data, samt att göra det när det är möjligt, kan bidra till innovation och transparens.

God datahantering och dataplan för offentliga aktörer (sid 75)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att skapa ett krav på datahantering för offentliga aktörer som ska framgå av författning samt krav på att upprätta en dataplan. Arbetsförmedlingen är positiv till förslag som tydliggör hur data och verksamhetsfrågor hänger allt tätare ihop och som främjar förmågan hos olika aktörer att samarbeta och utbyta data, när så är tillåtet, mellan organisationer. Notera dock att det är ändamålet som behöver vara ledstjärnan, det finns inget självändamål med standardiserade data.

Förtydliga krav för offentliga aktörers användning av molntjänster (sid 76)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om förtydligande av krav för offentliga aktörers användning av molntjänster. Tillämpningen av bestämmelsen i kap 10, 2 a § OSL föreslås breddas och förtydligas bland annat gällande när offentliga tjänster faktiskt kan och likväl bör använda sig av molntjänster. En ökad kunskap är viktig då användning av molntjänster inte bara är en juridisk fråga för offentliga aktörer utan även en fråga om vad som är lämpligt att använda molnet till.

Prognoser för arbetsmarknad och utbildningsbehov pga. AI (sid 102)

Arbetsförmedlingen avstyrker förslaget att myndigheten ska få i uppdrag att halvårsvis ta fram prognoser över AI:s inverkan på arbetsmarknaden och vilka utbildningsbehov som finns. Detta då förslaget har en för snäv syn på arbetsmarknadens funktionssätt. Teknikutvecklingen ska bedömas i sitt sammanhang, det vill säga tillsammans med andra trender som påverkar framtida kompetensbehov.

AI-utvecklingen är en av flera faktorer som påverkar arbetsmarknaden och de i förslaget nämnda myndigheterna gör sedan länge prognoser både av förändringar på arbetsmarknaden och de utbildningsbehov som förändringarna medför. I detta arbete ingår att ta höjd för alla de trender som påverkar framtida kompetensbehov. Det finns alltid önskemål om att öka detaljnivån, geografiskt och yrkesmässigt, samt att kunna förutsäga behoven längre in i framtiden. Behovet av att möta förändringarna på arbetsmarknaden med förändrade kompetensbehov gäller oavsett orsak till förändringen. Att föreskriva att vissa prognoser ska ta hänsyn enbart till de förändringar som orsakas av AI-utvecklingen förefaller inte vara ändamålsenligt.

AI-kurser för alla arbetslösa (sid 103)

Arbetsförmedlingen avstyrker förslaget om att alla arbetslösa ska delta i kurser som syftar till att höja deras AI-kunskap. Myndighetens uppdrag

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049

är att korta arbetslöshets- och vakanstider inte att höja kunskapsnivån i allmänhet.

AI är ett brett begrepp och det man som arbetstagare behöver lära om AI ser olika ut beroende på vilket yrke och vilken bransch man är verksam inom eller söker sig till. Det torde vara ineffektivt om alla arbetslösa, oavsett stödbehov, skulle utbildas i AI. Precis som med andra arbetsmarknadspolitiska insatser bör eventuell AI-utbildning ske med utgångspunkt i individens behov.

Att ha förståelse för hur AI kan stödja arbetet bygger också på en riktigt bra och välutvecklad domänkunskap, det vill säga på den yrkesspecifika eller branschspecifika förståelsen en person har inom ett visst område. Det är bryggan mellan domänkunskapen och den tekniska kunskapen som kan fyllas med kompetensutveckling. Arbetsförmedlingen rekommenderar därför att man utreder nogsamt om det är AUB som är den bästa åtgärdsformen för detta. Det kan även vara andra åtgärder eller kombinationer av kurser och praktik där teknisk utveckling kopplat till AI lyfts, likaså kan också matchning till det reguljära utbildningssystemet vara bra alternativ.

Om det skulle bli aktuellt med ett särskilt uppdrag för Arbetsförmedlingen att utbilda arbetssökande i AI bör ett sådant uppdrag åtföljas av särskild finansiering. Annars riskeras andra arbetsmarknadspolitiska åtgärder att trängas undan.

Nationell samordnare för framtagande av stora språkmodeller (sid 123)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om en nationell samordnare för framtagande av stora språkmodeller (LLM-modeller). Utveckling av en svensk språkmodell skulle kunna få bra effekter för verksamheter som ska använda sig av AI, inte minst myndigheter. Arbetsförmedlingen ser ett särskilt behov av LLM-modeller som kan hantera svenska språket med hög precision, inklusive dialekter och administrativa texter. Detta är avgörande för korrekt AI-baserad kommunikation med medborgare i offentlig förvaltning.

AI-verkstad för offentlig sektor med AI-insatsstyrka och anslutningsstöd (sid 132)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om en AI-verkstad för offentlig sektor. Det skulle kunna bidra till att minska fragmenterad styrning och möjliggöra skalbara lösningar som kommer flera myndigheter till del. En gemensam infrastruktur skulle kunna leda till effektivitetsvinster, särskilt för mindre myndigheter. Även värdet av gemensamma stödfunktioner och kompetensutbyte mellan myndigheter bedöms vara stort.

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049

Det offentliga uppdraget kopplat till en AI-verkstad bör emellertid breddas så att fler myndigheter involveras redan från start. En bredare representation skulle inte bara främja erfarenhetsutbyte och innovation, utan även öka legitimiteten och förankringen inom hela den offentliga sektorn. Vidare är det viktigt att utveckla styrformer som leder till att de myndigheterna som får ansvaret för AI-verkstaden ser till hela offentliga sektorns behov.

Vidare anser Arbetsförmedlingen att framtida AI-verktyg som utvecklas inom ramen för AI-verkstaden bör som huvudregel vara baserade på eller tillgängliga som öppen källkod. Öppen källkod främjar transparens, återanvändning och säkerhet samt minskar risken för inlåsnings effekter i proprietära system. För myndigheter är detta centralt för att säkerställa rättssäkerhet, kostnadseffektivitet och möjligheten till anpassning utifrån svenska förhållanden. Genom att främja samverkan kring öppna lösningar mellan myndigheter, regioner och kommuner stärks hela den offentliga sektorns AI-förmåga.

IMY regulatorisk sandlåda och Diggs vägledning kring användningen av AI (sid 133)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslagen om att ge Integritetsskyddsmyndigheten (IMY) uppdrag att inrätta ett särskilt spår för offentliga aktörer i sin regulatoriska sandlåda, ge IMY uppdrag att ge offentliga aktörer vägledning när det gäller AI och tolkningen av dataskyddsregelverket, samt ge Myndigheten för digital förvaltning (Digg) i uppdrag att erbjuda vägledning kring användningen av AI i offentlig sektor.

Arbetsförmedlingen bedömer att förslagen skulle minska osäkerheten i tillämpningen och utvecklingen av AI samt underlätta för myndigheter att påbörja eller öka sin AI-tillämpning. Arbetsförmedlingen vill i detta sammanhang betona betydelsen, för en etisk och säker AI-tillämpning, av etiska riktlinjer inom myndigheternas respektive ansvarsområden, samt att behovet av vägledning i juridiska frågor kopplade till AI-användning lyfts in.

Fler svenskar i AI-byrån (sid 143)

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget att åtgärder bör vidtas för att råda bot på Sveriges underrepresentation inom EU:s institutioner. Utredningen pekar ut AI-byrån som speciellt angelägen, men det gäller fler institutioner. Det kan vara svårt att utifrån enskilda myndigheters eller enheters perspektiv motivera de kostnader som till exempel utbytestjänstgöring medför. I den mån regeringen önskar att svenskar tjänstgör vid EU:s institutioner vore det bra om detta finansierades från centralt håll.

Datum
2025-05-20Diarienummer
Af-2025/0021 3049**Mer proaktivt agerande i EU (sid 143)**

Arbetsförmedlingen tillstyrker förslaget om att Regeringskansliet och svenska myndigheter bör säkerställa ett mer aktivt deltagande i AI-frågor. För att minska strategiskt beroende av AI-infrastruktur och modeller från aktörer i t.ex. USA och Kina ser Arbetsförmedlingen ett starkt behov av att Sverige deltar i uppbyggnaden av europeiska LLM-resurser. Detta arbete bör ske i nära samarbete med EU:s befintliga initiativ, t.ex. genom samverkan med European AI Alliance, EU:s AI Office, och projekt inom Horizon Europe och Digital Europe. Ett svenskt engagemang i en europeisk AI-suveränitet främjar både säkerhetsmässig robusthet och ett språk- och kulturanpassat AI-utvecklingslandskap.

Uppmuntra offentliga aktörer att använda AI i sin verksamhet (sid 150)

Arbetsförmedlingen är generellt positiv till att regeringen uppmuntrar myndigheter till en ökad användning av AI. Arbetsförmedlingen avstyrker emellertid de sätt som utredningen föreslår att regeringen använder för att uppmuntra myndigheter att använda AI i sin verksamhet.

Att införa ett generellt återrapporteringskrav, speciellt om det blir årligt återkommande, tar redan begränsade resurser i anspråk samt riskerar att leda till att det blir ett självändamål att använda AI. Att regeringen bör följa utvecklingen inom området förefaller självklart, men torde kunna lösas genom dialog mellan respektive departement och myndighet utifrån varje myndighets förutsättningar och behov.

Vad gäller specifika uppdrag inom området så har Arbetsförmedlingen redan incitament att leta efter lämpliga sätt att använda AI i sin verksamhet. Ytterligare detaljstyrning riskerar motverka syftet med att nå en säker och etisk AI-utveckling och AI-användning. Användningen av AI är främst en fråga för myndighetens ledning att överväga utifrån uppdrag, prioritering och behov.

Oavsett om det blir aktuellt med specifika uppdrag eller inte, behövs en långsiktighet på området om det ska vara möjligt att få till den utvecklingstakt som förslagen avser. Det är avgörande att berörda myndigheter kan säkerställa att de har rätt kompetens och rätt kunskap om de ska kunna leverera mot sådana uppdrag.

Datum
2025-05-20

Diarienummer
Af-2025/0021 3049

På Arbetsförmedlingens vägnar

Thomas Hagman

Lars Lindvall

Beslut i ärendet har fattats av överdirektören Thomas Hagman. Ärendet har föredragits av enhetschefen Lars Lindvall.

I den slutliga handläggningen av ärendet har även verksamhetsområdeschefen Eva Samakovlis och kvalificerade handläggaren Kerstin Eriksson deltagit.

Beslutet fastställs digitalt i diariet och saknar därför namnunderskrifter.